

УКРАЇНСЬКА МОВА

(7 годин на тиждень)

ЧИТАННЯ за підручником М. Чумарної

ПИСЬМО за зошитом для письма та розвитку мовлення
М. Чумарної та Т. Будної

№ уроків	Тема уроку	Дата
II семестр Букварний період (продовження)		
113-114	Вступ. Вірш «Світ». (С. 3) Правила сидіння за партою, положення ручки під час письма. Письмо для себе.	
115-116	Буква ь (м'який знак). Позначення м'якості приголосних. Буквосполучення ьо . Ознайомлення зі словами, протилежними за значенням. Зменшено-пестливе значення слова. (С. 4-5) Написання букви ь , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. (С. 9-10)	
117-118	Звук [ж], буква ж, Ж («же»). Утворення слів зі звуком [ж] , встановлення позиції цього звука в словах. Читання прямих і обернених складів. Значення книжки в житті людини. (С. 6-7) Написання малої букви ж , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. (С. 11-12)	
119-120	Звук [ж], буква ж, Ж. Читання букварних текстів з буквою ж . Робота над скоромовкою. (С. 8-9) Написання великої букви Ж . Письмо складів і слів з вивченими буквами. Списування речень, поданих друкованим і рукописним шрифтом. (С. 13-14)	
121-122	Звук [дж], позначення його буквосполученням дж. Відпрацювання зливої вимови звука [дж] , звуко-буквений аналіз слів. Заучування скоромовки. Спілкування на тему: «Світ захоплень». (С. 10-11) Написання слів з буквосполученням дж . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Відновлення слів. (С. 15-16)	
123-124	Звуки [дз], [дз'], позначення їх буквосполученням дз. Відпрацювання зливої вимови звука [дз] , звуко-буквений аналіз слів. Вірш «Дзвінок», скоромовка. (С. 12-13) Написання слів з буквосполученням дз , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Відновлення слів. (С. 17-18)	
125-126	Робота з дитячою книжкою. Розвиток зв'язного мовлення. Спілкування на тему «Я — мандрівник».	
127-128	Звук [ґ], буква г, Г («ге»). Ознайомлення зі словами, які мають звук [ґ] , встановлення позиції цього звука в словах. Робота над скоромовкою. (С. 14-15) Написання малої і великої букви г, Г . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. (С. 19-20)	
129-130	Звук [й], позначення його буквою й, Й («йот»). Буквосполучення йо . Читання вигуків, пояснення їх значення для мовлення. Відслідковування слів, які мають протилежне значення. Ознайомлення з байкою. (С. 16-17) Написання малої букви й , складів і слів з вивченими буквами. (С. 21)	

131-132	Звук [й], буква й, Й. Пояснення звукових моделей. Опрацювання вірша «Слухай, мій малий!» Читання за особами. (С. 18-19) Написання великої букви Й , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Відновлення слів. (С. 22)	
133-134	Звук [ч], позначення його буквою ч, Ч («че»). Утворення слів за променевою таблицею. Пояснення звукових моделей. Заучування скоромовки. (С. 20-21) Написання малої букви ч , складів, слів і речень з вивченими буквами. Відновлення слів. (С. 23-24)	
135-136	Звук [ч], буква ч, Ч. Утворення словосполучень, пояснення їх лексичного значення. Утворення слів зменшено-пестливої форми. Скоромовки. Спілкування на тему «Ми — дослідники. Ми — винахідники». (С. 22-23) Написання великої букви Ч . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Інтонування речень. Розділові знаки в кінці речень. (С. 25-26)	
137-138	Звуки [ц], [ц’], буква ц, Ц («це»). Самостійне добирання слів з буквою ц у різних позиціях. Пояснення лексичного значення незрозумілих слів. (С. 24-25) Написання малої букви ц , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Відновлення слів. (С. 27-28)	
139-140	Робота з дитячою книжкою. Розвиток зв’язного мовлення. Спілкування на тему «Спорт».	
141-142	Звуки [ц], [ц’], буква ц, Ц. Читання букварних текстів. Опрацювання народної байки «Цап та лис». (С. 26-27). Написання великої букви Ц . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. (С. 29)	
143-144	Буква я, Я, позначення нею звуків [йа]. Позначення буквою я звука [а] та м’якості попереднього приголосного. Буква я в ролі окремого слова. Звуко-буквений аналіз слів. (С. 28-29). Написання малої букви я , складів, слів і речень з вивченими буквами. Відновлення слів. (С. 30-31)	
145-146	Буква я, Я, позначення нею звуків [йа]. Опрацювання букварних текстів. Тлумачення народної мудрості. (С. 30-31) Написання великої букви Я . Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування речень, поданих друкованим і рукописним шрифтом. Відновлення слів. (С. 32-33)	
147-148	Звук [ш], буква ш, Ш («ша»). Порівняння вимови звуків [ж] та [ш]. Утворення складів, слів зі звуком [ш], опрацювання букварних текстів. (С. 32-33) Написання малої букви ш , складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. (С. 34-35)	
149-150	Звук [ш], буква ш, Ш. Робота з текстами «Шпаківня», «Прилетіла ластівочка». Опрацювання народної казки «Лисичка і Журавель». Спілкування на тему «Мої улюблені книги». (С. 34-35) Написання великої букви Ш . Письмо складів, слів з вивченими буквами. Списування речень, поданих друкованим шрифтом. (С. 36)	

151-152	<p>Сполучення звуків [шч], буква щ, Щ («ша»). Порівняння її з буквою ш, Ш. Пояснення звукових моделей. Читання букварних текстів. (С. 36-37)</p> <p>Написання малої букви щ. Письмо складів, слів з вивченими буквами. Відновлення слів. (С. 37-38)</p>	
153-154	<p>Робота з дитячою книжкою. Розвиток зв'язного мовлення. Спілкування на тему «Транспорт».</p>	
155-156	<p>Сполучення звуків [шч], буква щ, Щ. Опрацювання текстів «Щастя», «Щоденник». Робота над віршем «Що таке Батьківщина». (С. 38-39)</p> <p>Написання великої букви Щ, складів, слів і речень з вивченими буквами. Розділові знаки при звертанні. (С. 39-40)</p>	
157-158	<p>Буква ю, Ю, позначення нею звуків [йу]. Позначення буквою ю звука [у] та м'якості попереднього приголосного. (С. 40-41)</p> <p>Написання малої букви ю, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Ознайомлення з багатозначними словами. (С. 41-42)</p>	
159-160	<p>Буква ю, Ю. Опрацювання текстів «Чарівне люстерко», «Читаю казки». Закличка. Вірш «Я люблю». (С. 42-43)</p> <p>Написання великої букви Ю. Письмо складів, слів з вивченими буквами. Відновлення слів. Списування речень, поданих друкованим і рукописним шрифтом. (С. 43-44)</p>	
161-162	<p>Буква є, Є, позначення нею звуків [йе]. Позначення буквою є звука [е] та м'якості попереднього приголосного. Буква є в ролі окремого слова. Загадки. (С. 44-45)</p> <p>Написання малої букви є, складів, слів з вивченими буквами. Списування прислів'я, поданого друкованим шрифтом. Написання слів через дефіс. (С. 45-46)</p>	
163-164	<p>Буква є, Є. Опрацювання віршів «Чого на світі не буває?», «Є у мене все моє», «Віршик про ранок». Спілкування на тему «Професії». (С. 46-47).</p> <p>Написання великої букви Є. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. (С. 47-48)</p>	
165-166	<p>Робота з дитячою книжкою. Розвиток зв'язного мовлення. Спілкування на тему «Час».</p>	
167-168	<p>Буква ї, Ї, позначення нею звуків [йі]. Добір слів з буквою ї в різних позиціях. Читання вірша «Веснянка» за особами. Опрацювання вірша «Україна». (С. 48-49)</p> <p>Написання малої букви ї, складів, слів і речень з вивченими буквами. Відновлення слів. Розділовий знак — (тире). (С. 49-50).</p>	
169-170	<p>Буква ї, Ї. Опрацювання народної байки «Заць та Їжак». (С. 50-51)</p> <p>Написання великої букви Ї. Письмо складів, слів і речень з вивченими буквами. (С. 51-52)</p>	
171-172	<p>Звук [ф], буква ф, Ф («еф»). Читання слів. Опрацювання вірша «Фазан-фантазер». Скоромовка. (С. 52-53)</p> <p>Написання малої букви ф, складів, слів з вивченими буквами. Списування друкованого речення. Відновлення слів. (С. 53-54)</p>	
173-174	<p>Звук [ф], буква ф, Ф. Читання букварних текстів: «Футбол», «Зацвіли фіалки в лісі». Кросворд «Професії». (С. 54-55).</p> <p>Написання великої букви Ф. Письмо складів, слів з вивченими буквами. Списування речень, поданих друкованим шрифтом. (С. 55-56)</p>	

175-176	Апостроф. Роль апострофа в українській мові. Опрацювання вірша «Розпустила птиця пір'я». Робота над віршами: «Моя сім'я», «Я говорю по-українськи». Загадка. (С. 56-57) Написання слів з апострофом, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованих речень. (С. 57-58)	
177-178	Закріплення вміння читати букварні тексти. Опрацювання тексту «Ранок». Заучування вірша «Доброго ранку». Спілкування на тему «Весна». (С. 58-59) Списування загадки, поданої друкованим шрифтом. Розгадування ребуса. (С. 59)	
179-180	Робота з дитячою книжкою. Розвиток зв'язного мовлення. Спілкування на тему «Весняні свята. Великдень».	
181-182	Бесіда про рідну школу, її традиції. Опрацювання вірша «Я іду до школи». Творча робота над віршем «Наше сонечко». Заклички. (С. 60-61) Списування тексту, поданого друкованим шрифтом. (С. 60)	
183-184	Бесіда про весну, весняні місяці. Опрацювання тексту «Весна» і вірша «Веселка». (С. 62-63) Написання диктанту. (С. 61)	
185-186	Опрацювання текстів «День», «Вечір». Творча робота: продовження казки. (С. 64-65) Групова робота: записування казки на окремому аркуші.	
187-188	Закріплення вміння читати букварні тексти. Текст «Ніч». Розучування колискових. Відгадування загадок. (С. 66-67) Групова робота: відновлення колискової з окремих речень. Записування на окремих аркушах.	
189-190	Опрацювання вірша «Мова моя». Ознайомлення з акровіршем. Загадка. Бесіда про літо і літні місяці. Вірш «Літо». (С. 68-69) Групова робота: складання акровірша «Мова», записування на окремих аркушах.	
191-192	Українська народна казка «Курочка ряба». Загадки. (С. 70) Спілкування на тему «Навіщо їсти». Звуковий аналіз слів. Письмо в зошиті в косу лінійку.	
193-194	Робота з дитячою книжкою. Розвиток зв'язного мовлення. Спілкування на тему «Світ рослин».	
195-196	Українська народна казка «Колобок». (С. 71-73) Закріплення навичок письма. Списування з друкованого тексту.	
197-198	Українська народна казка «Колобок». (С. 71-73). Інсценування казки. Букви, що позначають голосні звуки. Закріплення навичок письма.	
199-200	Українська народна казка «Колосок». (С. 74-75) Закріплення навичок письма. Словниковий диктант.	
201-202	Українська народна казка «Рукавичка». Спілкування на тему «Світ тварин». (С. 76-77) Букви, що позначають приголосні звуки. Звуковий аналіз слів.	
203-204	Вірш-безконечник «Почнімо з кінця». Опрацювання вірша «Сонце звуки сіє». Повторення літер українського алфавіту. (С. 78-79) Написання малих і великих літер українського алфавіту. (С. 62)	
205-206	Робота з дитячою книжкою. Розвиток зв'язного мовлення. Спілкування на тему «Веселка».	
Післябукварний період (28 год)		

УРОКИ 113-114

Дата _____

Клас _____

Тема. Вступ. Вірш «Світ». Правила сидіння за партою, положення ручки під час письма. Письмо для себе.

Очікувані результати

Учень/учениця:

- з увагою сприймає усні репліки й доречно реагує на усну інформацію;
- ставить запитання до усного повідомлення;
- підтримує й ініціює діалог;
- читає для себе;
- читає правильно та виразно вголос;
- бере участь у грі;
- розгадує загадки;
- фантазує;
- обговорює зміст і форму простого медіатексту;
- пише для себе.

Матеріали та обладнання: підручник, щоденник вражень; ілюстрації до тем: «Зима», «Різдво», «Новий рік», «Зимові розваги»; букви.

Хід уроку

I. Ранкова зустріч.

(Діти утворюють коло.)

- Зараз ми поділимося спогадами про зимові канікули.

З неба падають сніжинки,
Люди всі несуть ялинки.
Рік старий кудись утік —
Так приходить... (Новий рік)

- А як ви святкували Новий рік?

В небі зірочка зійшла —
Звістка радісна прийшла!
Християнське торжество
Називаємо... (Різдво)

- Які традиції святкування Різдва ви знаєте?
- Як святкують Різдво у вашій родині?
- Як вітаються на Різдвяні свята?

А підкажіть, малята,
як на Різдвяні свята
за звичаєм вітаються?
(Христос рождається!)

А як нам відповісти?
Бо це Дитя Пречисте —
то Істини вогонь!
(Славимо Його!)

II. Мовна розминка.

Робота в групах.

На столах у хаотичному порядку розкладені картки із зображеннями до тем: «Зима», «Різдво», «Новий рік», «Зимові розваги». Завдання — посортувати малята відповідно до певної теми. (Для кожної групи своя тема). Зайві картки відкласти в бік. Скласти невеличку розповідь до своєї теми.

III. Діяльність «Читання для себе».

Завдання — обрати книжку з класної бібліотеки і почитати упродовж 6-8 хвилин. (Вчитель заздалегідь готує книги, які стосуються зазначених тем).

IV. Письмо для себе.

- Повторімо правила сидіння за партою, положення ручки під час письма.
- Зараз я напишу на дошці свої враження від зимових свят. (Вчитель записує кілька речень, промовляючи вголос кожне слово).

Наприклад: Я весело провела час. Ліпила снігову бабу. Колядувала з родиною.

- Напишіть (намалюйте) свої спогади про зимові канікули у щоденнику вражень.

Представлення робіт (за бажанням).

V. Пауза на відпочинок.

Зимонька до нас прийшла,
Сніг пухнастий принесла.
І летять, летять сніжинки
На дерева, на ялинки.
На стежинах сніг лежить,
Під ногами він скрипить.
А щоб бабу збудувати,
Треба спинку прогинати.

VI. Оголошення теми й очікуваних результатів.

Вправа «Збери слово»

- Якщо ми правильно складемо букви, то дізнаємось, що будемо робити далі. (На дошці в хаотичному порядку розкладені букви речення: «Робота з букварем»).

VII. Основна частина.

1. Робота з ілюстрацією (с. 3).

- Що зображено на малюнку? (Відповіді дітей).
- Куди дивиться дівчинка? (У вікно).
- Що вона бачить? (Відповіді дітей).
- Погляньте у вікно, розкажіть, що ви бачите? (Стежте, щоб діти відповідали повним реченням).

2. Читання вірша вчителем.

- Чи відповідає зміст вірша малюнку, який ми щойно розглядали?
- Знайдіть на малюнку підтвердження до кожного рядочка. (Вчитель читає ще раз).
- Що або кого ще можна було б зобразити на малюнку?

3. Слухання й обговорення аудіозапису.

4. Заучування вірша за вчителем.

5. Пауза на відпочинок.

(Відтворення вірша з рухами).

6. Напівголосне читання по пам'яті.

7. Вибіркове читання.

- Знайдіть у вірші слово і покажіть пальчиком. (Щасливо, усміхнувся, білий, сонечко...).
- Прочитайте рядок зі словом «тато», «вітер», «хмарка»...
- Який рядок повторюється два рази?

VIII. Закріплення вивченого.

Вправа «Чарівний мішечок»

У мішечку знаходяться вивчені букви, які можуть повторюватися. Діти по черзі витягають букву з мішечка.

Завдання: скласти речення зі словом, що буде починатися на вибрану літеру. Кожна дитина починає словами: «Через віконечко я можу бачити...» (*маму, машину, тата, будинок, бабуся, дерево, дітей, сонце, сніг тощо*).

IX. Підсумок уроку.

Вірш-гра «Зима»

Діти стають у коло. Одна дитина — у середину. Всі разом промовляють:

Зі снігами та вітрами
Їде білими санками
Королева-білосніжка —
Роздає усім потішки!

Дитина в середині кола крутиться, символічно роздаючи дітям зимові подарунки: «Дарую снігу багато», «Дарую гарний настрій», «Бажаю друзів багато», «Бажаю веселих забав», «Дарую здоров'я»... (*в середину кола стає та дитина, яка придумала побажання*).

Дата _____
Клас _____

УРОКИ 115-116

Тема. Буква **ь** (м'який знак). Позначення м'якості приголосних. Буквосполучення **ьо**. Ознайомлення зі словами, протилежними за значенням. Зменшено-пестливе значення слова.

Написання букви **ь**, складів, слів і речень з вивченими буквами. Списування друкованого речення.

Очікувані результати

Учень/учениця:

- фантазує, пояснює ілюстрації;
- ставить запитання до усного повідомлення;
- читає слова і речення з вивченими буквами;
- добирає слова, протилежні за значенням;
- розуміє важливість зменшено-пестливих форм слів;
- аналізує звуковий склад слова;
- пише букву **ь**, буквосполучення **ьо**, слова з буквою **ь**;
- списує речення, подане друкованим шрифтом.

Матеріали та обладнання: підручник, зошит, предметні малюнки, насіння льону.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

Хто що любить

Доброго ранку, вітаємо всіх!
В школі так весело — гамір і сміх.
Кожен із нас щось навчився робити.
Гарно навчатись, як вмієш любити!
А вдома у мене — ну просто на диво:
Кожен щось любить своє особливе.
Бабуся любить читати казки.
Дідусь — майструвати смішні іграшки.
Наш тато любить машину водити,
А мама — для діточок їсти варити.
Котик-муркотик — на сонечку спати,
А песик-гавкотик — гостей зустрічати,
А я люблю...

(Діти розповідають про свої улюблені заняття).

II. Мовна розминка. Гра «День-ніч».

Вчитель на дошці записує або викладає будь-який склад з вивчених літер. Говорить «день», діти читають. Потім каже «ніч», діти заплющують очі, а вчитель змінює написане і говорить «день». Діти якомога швидше читають новий склад чи слово. Гра продовжується. Останнє слово має бути з пом'якшеним приголосним. Наприклад, ліс. Вчитель пропонує скласти його звукову модель.

III. Оголошення теми й очікуваних результатів.

- Чому звук [л'] — м'який?
- Які ще букви можуть пом'якшувати попередній приголосний? Наведіть приклад.
- Сьогодні ми ознайомимося ще з однією буквою, яка пом'якшує попередній приголосний — м'яким знаком.

IV. Основна частина.

1. Виділення слів з м'яким знаком у вірші.

Півень, горобець, ведмідь —
 Знак м'який в словах стоїть.
 Журавель, дельфін і рись —
 М'який знак — не помились.
 О. Кононенко

2. Самостійний добір слів з м'яким знаком.

3. Робота з букварем (с. 4-5).

Ь Ъ О

С-сь
СО-сьО

З-зь
ЗО-зьО

Л-ль
ЛО-льО

Н-нь
НО-ньО

Вільно
Сильно

велика —
маленька

висока —
низька

далеко —
близько

голосно —
тихенько

сумненько —
веселенько

скоренько —
помаленьку

4

**ЗБИРАЛА
МАРУСЕНЬКА**

Збирала Марусенька
квітонькі біленькі,
а Павлусь і Петрусь
квітонькам раденькі.

ЛЬОН

Льон росте у полі —
будуть гарні льолі.
Ми в полі трудилися —
в льоні загубилися.

РІДНЕСЕНЬКА МАМУСЕНЬКА

У тебе мама мила,
а в мене — миленька,
у тебе мама рідна,
а в мене — _____ .
Ми мамі мовимо гарненько:
— Ріднесенька ненько!

А О У І Е Ь **Ь**
М Л Н В Б П Д Т Р Г К Х С З

5

- Демонстрування зразка букви.
- Зачитування букв на промінчиках сонечка.
- Читання буквосполучень, слів.
- Читання слів, протилежних за значенням.
- Самостійний добір слів, протилежних за значенням.

Багато ... (мало), новий ... (старий), працювати ... (лінуватися), товстий ... (тонкий), сміятися ... (плакати), швидкий ... (повільний), холодно ... (жарко), говорити ... (мовчати) тощо.

4. Пауза на відпочинок.

5. Читання віршів «Збирала Марусенька», «Льон», «Ріднесенька мамусенька».

Довідка.

Льон — трав'яниста рослина, яка відома людству тисячі років. Його волокна досі використовують для виготовлення тканин, а борошно з льону та його олію застосовують в кулінарії. Насіння рослини має цілющі властивості.

Льоля — сорочка (звичайно, дитяча).

(Показати дітям насіння льону, дати скуштувати).

6. Викладання м'якого знака з насіння льону.

V. Робота в зошиті (с. 9-10)

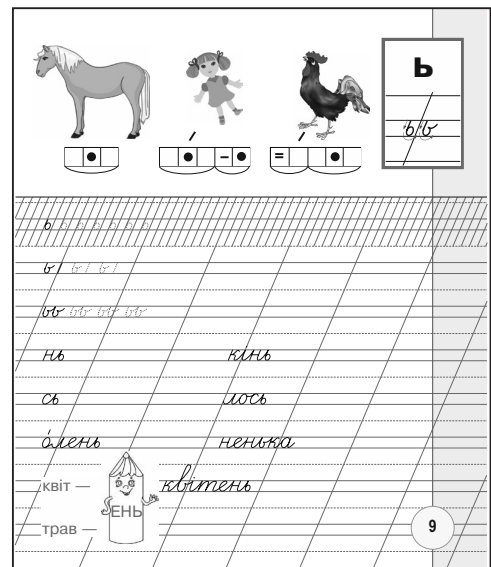
1. Повторення правил здорового письма.

(Діти демонструють кожний рядок)

Зошит свій я відкриваю.

Навскоси його кладу.

Ручку я ось так тримаю.

Сяду рівно, не зігнуся.

До роботи я берусь!

2. Демонстрація зразка рукописної літери у сітці зошита.

3. Порівняння друкованої й рукописної букви «Ь».

4. Пояснення написання рядкової букви «Ь».

- Буква «Ь» складається з одного овального елемента — короткої прямої похилої лінії із заокругленням унизу праворуч, що закінчується малим овалом.
- Для з'єднання літер у середині слова використовується відкрита форма цієї букви. У такому разі овал не закриваємо, а пишемо вигнуту лінію вгору вправо на ширину букви.

5. Письмо в зошиті (с. 9).

6. Звуковий аналіз слів.

7. Зарядка для очей.

Очі щільно ми закрили —
це один, два, три, чотири.
Потім ширше розкриваєм,
Вдалині щось роглядаєм.
І поки ми розглядали
До шести порахували.
Щоб очі наші відпочили,
Робим це разів чотири.

8. Письмо в зошиті. (с. 10).

9. Складання речення за поданою схемою.

10. Списування речення, поданого друкованим шрифтом.

VI. Закріплення вивченого.

- Відшукайте серед зображених предметів ті, які не можуть обійтися без м'якого знака. (*Олівець, ведмідь, засць, кульбаба, парасолька, кінь, опеньки...*).

VII. Підсумок уроку.

Ь О

Ь О

Ь О

Ь О

Ь О

Ь О

Ь О

Гарненький льон у полі.

10

Вправа «Продовж речення».

- Ми вивчали букву ...
- М'який знак служить ...
- Я знаю таке слово з м'яким знаком: ...
- Льон — це ...
- Його використовують для ...
- Льоля — це ...
- Маму ще можна називати ...
- Лагідні слова вживають для того, щоб ...